

TRI VEČERY V SAVOCE

Peter Martiniak

Peter Martiniak

TRI VEČERY V SAVOCE

Copyright © Peter Martiniak, 2019

martiniak.peter@gmail.com

ISBN (PDF) 978-80-570-0747-0

ISBN (EPUB) 978-80-570-0748-7

ISBN (MOBI) 978-80-570-0749-4

„Láska je ako slza: vzniká v oku, dopadá do srdca.“

Publius Syrus

PIATOK

Blížil sa horúci júlový poďvečer a Bar Vitelli, vychýrená turistická destinácia nevelkého sicílskeho mestečka zvaného Savoca, praskal vo švíkoch. Možno keby táto taverna nejestvovala, málo početná komunita domácich by sa nerušene oddávala činnostiam spätým s ruralistickým spôsobom života, po stáročia nedotknutým modernou dobou. Ibaže práve v tomto bare sa pred bezmála päťdesiatimi rokmi režisér Francis Ford Coppola rozhodol natočiť niekoľko scén k dnes už legendárnemu filmu Krstný otec. Vplyvom enormného úspechu kultovej snímky začali Bar Vitelli navštevovať skalní Coppolovi fanúšikovia, akoby sa chceli ocitnúť v tej istej koži ako mladý Michael Corleone, v úkryte na Sicílii sa uchádzajúci o ruku krásnej Apollonie Vitelli, majiteľovej dcéry. Ani dnes tomu nebolo inak. Na tónistej terase s pätnástimi menšími stolmi, kryjúcej zákazníkov pred páľčivým slncom strechou z hustého sýtozeleného brečtanu, sa premieľali turisti ako na bežiacom páse. Nezotrúvali pridlho. Potom, čo sa stihli nadchnúť atmosférou filmu, dýchajúcou z momentiek na stenách interiéru, a na terase si chvíľu posedeli pri studenom ovocnom frapé alebo ľahkom šaláte a bielom víne, si poväčšine vytvorili zopár fotografií a rýchlo sa presúvali inam.

Pri najodstrčenejšom zo stolov terasy však predsa len dlhšiu dobu sedel jeden a ten istý hosť, ktorého mohol tunajší personál počas posledných dní považovať za stáleho zákazníka. So zadumaným výrazom tváre pomaly usrkával z hlineného hrnčeka lahodnú domácu grappu a čosi si zapisoval do hrubého ošúchaného poznámkového bloku. Z interiéru sa vynoril sympatický, energicky pôsobiaci tmavovlasý čašník s typickými južanskými črtami a obišiel jednotlivé stoly, aby sa uistil, že všetci jeho zákazníci sú uspokojení. Potom, čo ho skupinka podgurážených Poliakov donútila zapozovať s nimi na momentku s replikou lupary v rukách pred starobyľým vstupným portálom reštaurácie, nad ktorým sa týčil veľký nápis BAR VITELLI, podišiel s fľašou bez etikety k osamotenému štamgastovi a nazrel mu do prázdneho hrnčeka.

„Jimmy,“ povzdychol si, keď hosť prikývol na znak súhlasu s doplnením silného nápoja. „Amico mio, robíš mi starosti. Nie som chamtivý. Dožičím ti. Ale nepresedláš radšej na víno? Čo by si povedal na lokálnu zlatistú Marsalu a domáci chlieb s olivovým olejom na zahryznutie? Bojím sa o tvoje srdce; nechcem, aby puklo.“

„Moje srdce puklo už dávno, Miceli,“ podotkol hosť neurčito. „A tvoja domáca grappa je pre mňa ten najspásonosnejší nápoj; per favore, nechudobňuj ma o čaro jej omámenia. Nalej i sebe na môj účet.“

„No, amico mio,“ zavrtil hlavou čašník a dolial hosťovi pálenku. „V tomto teple by ma grappa odrovnala. Na rozdiel od teba si nemôžem dovoliť ohrozovať živobytie. Ecco qui: posledný pohár je na môj účet.“

Štamgast sa na moment ponoril do úvah nad tým, či mu chce čašník skutočne dobre, keď ho odhovára od nezdravého pitia, alebo by sa len rád vyhol ohrozeniu pozitívnej reputácie Baru Vitelli, kde nemá miesto závislá spodina. Hoci sa totiž snažil navonok pôsobiť zdravo a normálne, sám si nebol istý výrazom svojej tváre, pretože toho dňa – ako i po iné dni – skonzumoval neúnosné množstvo liehu.

„Ako sa darí s písaním?“ opýtal sa Miceli, aby naznačil hlbší záujem o zákazníka; takým správaním sa, koniec koncov, prezentuje každý lepší obsluhujúci na Sicílii. Čistokrvní Sicíľčania boli odjakživa veľmi empatickí.

„Istý som si len názvom, Miceli,“ odvetil hosť. „Tri večery v Savoce. Všetko ostatné sú len duté slová, gýčové frázy, komerčné táraniny. Keby bolo v твоjich silách získať mi presvedčenie a inšpiráciu k peknej romantickej novele, dal by som ti desaťtisíc eur. Ja nedokážem písať nasilu, Miceli. Potrebujem cítiť.“

Čašník si prehodil cez plece utierku a pousmial sa: „Práve to oddeľuje autorov od umelcov, amico mio. Si v magickom kraji panenskej Sicílie. Maj oči otvorené. Možno i ty ostaneš zasiahnutý bleskom ako kedysi Michael Corleone.“

Odobral sa späť dovnútra a zanechal hosťa v neurčitých pochybách nad tým, či by sa skutočne chcel ocitnúť v koži Michaela, užasnuto civejúceho na podmanivý zjav čarokrásnej Apollonie uprostred horúcich sicílskych pastvín, alebo by sa radšej nechal spieť skutočným bleskom, ktorý by mu neúnosnou intenzitou svetla navždy otvoril brány jeho temnej duše.

Bar Vitelli nebol sicílskou reštauráciou v pravom slova zmysle; ponúkal prakticky len ovocné šaláty a dezerty – najmä vychýrené cannoli, ktoré nemohol neokúsiť nik, kto kedy navštívil Sicíliu. Terasou sa premávalo čoraz menej päťminútových zákazníkov a nahradili ich lačnejší turisti. James sa započúval do veselej vravy hodujúcich, a hoci nikomu nerozumel, dokázal rozpoznať francúzštinu, taliančinu a niektorý zo slovanských jazykov. Nik nehovoril anglicky, čo mu nepriamo vnuklo pocit vnútornej izolácie, jeho časté psychické rozpoloženie, ktorému sa nedokázal – a možno ani nechcel – ubrániť. Ak na tomto kúzelnom, malebnom mieste, plnom optimizmu a pozitívne ladených ľudí, nedokáže nájsť pokoj v duši, kde má hľadať? Kam má ísť?

Po dlhšej chvíli mu oči klesli späť k papieru a prečítal poslednú vetu svojho textu: ‚De profundis clamavi ad te, Domine...‘ Frustrovaným pohybom pera ju začmáral a pokúsil sa upokojiť rozhárané vnútro dúškom grappy. Neúspešne. Razom akoby nevedel, čo v Bare Vitelli vlastne hľadá, či skutočne baží po inšpirácii na napísanie novely, od ktorej neočakával žiaden úspech, či po pokoji mysle, ktorý si počas písania sľuboval, alebo či mu ešte ide o čosi ďalšie. Možno keby zrel aspoň jednu osobu v podobnom rozpoložení, v akom sa ocital on sám, bolo by mu ľahšie pri srdci. Takto si však medzi veselými hosťami pripadal ako vráskavý stavec uprostred rozkvitnutej zelenej lúky plnej malých detí, ktoré nemajú najmenšiu šancu pojať nevysvetliteľnú ťažobu jeho mysle.

Lenže v momente, keď sa chystal od zlosti vyprázdniť hrnček a uprosiť Miceliho, nech mu predsa len naleje ešte jeden na cestu, zaskočil ho príchod nového hosta. Sám sa podivil príjemnému šoku, ktorý v ňom tento moment vyvolal; vysvetľoval si to tým, že je pravdepodobne opitý, a vtedy má vždy sklony k nadchýnaniu sa obrazmi, ktoré by ho za iných okolností nevzrušovali. Ako však ukázali nadchádzajúce dni, tentokrát ostalo jeho vnútro oslnené z úplne vysvetliteľného dôvodu.

Prichádzajúcim hosťom bola staršia dievčina, či skôr mladá žena, s anjelsky prívetivou tvárou, nežnými modrými očami a rozprávkovými vlnitými zlatými kaderami. Jamesovi napadlo, že keby mala odetú sporú bielu róbu, prepásanú šarlátovou či belasou šerpou, mohol by ju bez mihnutia oka označiť za Venušu, lebo mu vskutku pripadala ako bohyňa krásy, lásky a zmyselnosti. Od

takéhoto zjavu však mala dievčina, a to v dobrom slova zmysle, vcelku ďaleko. Jamesa razom vytrhol zo zádumčivosti pohľad na jej vytrénovanú postavu, svedčiacu o silnom vzťahu k športu. Nebolo ničím zložitým uhádnuť, o aký šport ide; i úplný atletický analfabet by podľa jej snehobieleho dresu Chicaga Bulls s veľkým červeným číslom 23 a nápisom JORDAN pochopil, že zlatovláska sa venuje basketbalu. James mal odjakživa veľkú slabosť na športovkyne, a na basketbalistky obzvlášť, pretože sa tomuto inteligentnému loptovému športu kedysi sám venoval; nemal preto problém sám pred sebou pripustiť, že sa práve zaľúbil na prvý pohľad – a že to vonkoncom nebolo spôsobené omamnou grappou.

Dievčina nadobúdala v tvári hrdý, sebavedomý výraz, vlastný zanietným úspešným politikom; predsa len sa jej však v zafirových očiach črtal zvláštny druh spleenu, ktorý bol Jamesovi mimoriadne blízky. Opatrne, priam hanblivo sa rozhladla navôkol a usadila za posledným voľným stolom terasy. Z príručnej tašky vytiahla netbook, vyklopila displej a letným pohľadom preletela tvármi sediacich na terase. Keď sa spojila zrakom s Jamesom, zháčila sa. Pre svoju nespornú fyzickú krásu bola zvyknutá na vábivé, lascívne pohľady mužov, ktorí si ju nimi chceli podmaniť ako divého koňa, a to v nej s postupom času vybudovalo voči nim silnú averziu. V Jamesových očiach však zrela takú neveriteľne úprimnú zasnenosť a uveriteľné zamilovanie, až sa jej pritom rozbúšilo srdce. Jeho hĺbavé, zamyslené, melancholické črty tváre jej nesmierne počarili, naplnili jej vnútro množstvom nevypovedaných otázok a hútaním nad jeho charakterom do takej miery, až sa pristihla s pootvorenými ústami a cítila, ako sa jej do tváre derie rumenec.

Uhol pohľadom ako prvý. Ako pravý džentlmen. Vycítiať obojstranné sympatie pokorne sklopil zrak, akoby sa čohosi bál, vymenil pero za ceruzku a začal si dačo kresliť na poslednú prázdnu stranu poznámkového bloku. Ona, oceniač jeho citlivé gesto, ktorým sa prejavil ako nenásilný, milý mladík, si u čašníka Miceliho objednala mandľovú granitu a pohrúžila sa do ťukania na netbooku.

Zavše zdvihli jeden k druhému zrak, a hoci sa viac nestretli pohľadmi, boli si vedomí zvláštného, intenzívneho, úprimného puta, ktoré sa medzi nimi vytvorilo tak spontánne, akoby sa poznali už dlhé roky. Dievčina bola v podobných situáciách zvyknutá na mužov prvý krok, na jeho dvorenie sa a obdiv jej fyzického zjavu; a možno

práve preto jej počarila Jamesova pasivita, zdôrazňujúca mentálne prepojenie a pravú podstatu zaľúbenia sa na prvý pohľad.

Vtom sa od vedľajšieho stola zdvihla skupina troch Marsalou rozveselených Talianov a podišla k nej. „Signorina bella,“ oslovil ju jeden, „per favore, dovoľ nám odfotiť sa s najkrajším Michaelom Jordanom na svete. Neostýchaj sa; neuhryznete ťa.“

Nebolo jej to zrovna po vôli, no nemohla sa nepousmiať komickému výrazu prosiakajúceho cudzinca. Súhlasila. Napadlo jej, že takto teatrálné sa správajú výsostne prímorské južanské národy – a bola si na istom, keď ju všetci traja naraz vzali na ruky a poprosili jedného z prisediacich hostí, aby im spravil spoločnú momentku pod nápisom BAR VITELLI. Vedela, že tak nečinia pre jej netypický odev alebo túžbu po pamätnej fotografii z miesta, ktoré žiadneho Taliana obzvlášť neohurovalo. Chceli držať v náručí exotickú krásku, dotýkať sa jej zvodného tela, podvedome ju vyzliekať očami a pýšiť sa ňou ako svojou trofejou, zisťovať mieru jej poddajnosti, pokúšať ju a navodiť v jej vnútri lascívnu náladu, vsugerovať jej dôležitosť bezstarostnosti dovolenkujúcej mladej ženy, presvedčiť ju, že žije len raz, že život si treba užívať najplnšou možnou mierou a že oni sú ochotní dopomôcť jej k maximálnej spokojnosti. Toto všetko dievčina vycítila, rovnako ako aj ich zištný temperament a farizeizmus, nútiaci ich líškať sa jej s jediným cieľom. No keďže vždy bývala zhovorčivým, priateľským, dobrosrdečným a dôverčivým človekom, akosi v sebe nedokázala nájsť silu odporovať ich pokryteckému vyjadrovaniu sympatií. A vari by sa im v precítení vlastnej prirodzenej otvorenosti – minimálne v podvečernej konverzácii na terase – bola úplne oddala, nebyť jedinej prekážky v podobe pohľadu zamysleného Jamesa, na ktorom jej začalo z neznámeho dôvodu záležať.

Keď trojica získala fotografiu, ktorá mala byť len zámienkou k počatiu konverzácie, postavila dievčinu späť na kamennú dlažbu. Prostredný držiaci ju pritom veľmi nenápadne – no o to úchyľnejšie – chytil za zadok. Nedala nič najavo. Keď ju však nato všetci traja obstali a s úlisnosťou jej začali lámanou angličtinou klásť dotieravé otázky, či preferuje skôr portské víno, alebo anízom raziace ouzo, kde nocuje a či s nimi neskôr večer nenavštívi niektorý z nočných barov dvadsať kilometrov vzdalenej Taorminy, úsmev z jej prívetivej tváre celkom vymizol a nahradil ho drsný chlad.

„Gentlemen,“ riekla im s plnou vážnosťou a varovne zdvihla ukazovák. „Get the fuck off, please. Berte to ako ponuku, ktorú nemožno odmietnuť.“

Oči sa jej zajagali nekompromisnosťou a bolo v nich badať zvláštny druh vnútornej sily, aká bývala vlastná samotnému Michaelovi Jordanovi deväťdesiatych rokov, keď sa ho súper v play-off márne pokúšali mentálne zlomiť. A traja dotieraví zákazníci akoby sa tohto zlatovláskinho výrazu zľakli; so strohým ospravedlnením pokorne poslúchli, usadili sa späť na miesta a pri pokojnejšej debata dopíjali nápoje.

Jamesovi sa postoj dievčiny nesmierne pozdal a dal jej to patrične najavo pohľadom plným rešpektu, v ktorom sa črtal náznak úsmevu. Z taverny sa opäť vynoril čašník, aby obslúžil zákazníkov. Traja blázniví Taliani si od neho s grobianskym pokrikovaním vypýtali účet. Reagoval pokojne, ako ostrieľaný profesionál, ktorého baví jeho práca. Keď podišiel k Jamesovi, ten si ho decentným gestom pravice privolal do tesnej blízkosti, akoby mu chcel pošepnúť voľajaké tajomstvo.

„Miceli,“ oslovil ho, „myslíš, že by malo zmysel opýtať sa ťa, či by si mi pod rukou nepredal jednu z fliaš, z ktorých mi už po niekoľko dní nalievaš?“

Čašník zavrtel hlavou: „Nie, Jimmy. Dobre vieš, že by nemalo význam pýtať sa to. Pre tvoje vlastné dobro. Vyspi sa a príď zasa zajtra.“

Host' chápavo prikývol. Vážil si, že Miceli to s ním myslí dobre, že ho nechce nechať nekontrolovane sa zruinovať počas noci, hoci pritom sám prichádza o tržbu; za fľašu kvalitnej domácej grappy by si totiž mohol pýtať aj šesťdesiat eur, čo je na pomery drobného sicílskeho baru nemalá suma, a James by ju vďačne zaplatil. Lenže pre Miceliho peniaze neboli všetkým. Omnoho viac preňho predstavovala hrdosť na vlastnú prácu, nedovoľujúca bližším obľúbenému zákazníkovi – hoci ich nezávalo žiadne významnejšie puto – podporou jeho chorobnej činnosti.

Kým James vytiahol peniaze na zaplatenie účtu, čašník sa k nemu naklonil a neurčito podotkol: „Dnes je vskutku jasné, bezmračné nebo. A predsa sa neubránim pocitu, že som pred chvíľou uzrel oslnivý blesk.“

James mu podal päťdesiatku, z ktorej vyše desať eur predstavovalo sprepitné. Čašník sa naňho zahľadel, potom sa obrátil k oproti sediacej dievčine v bielom basketbalovom drese, a vzápätí späť k hostovi. „Tu na Sicílii máme jedno pekné príslovie,“ vyhlásil napokon. „Láska je ako kašeľ – nemožno ju skryť. Nie som slepý, Jimmy, viem čítať tváre. Hovoril si, že hľadáš inšpiráciu. Bola by škoda nechať si ju uniknúť pomedzi prsty, nemyslíš?“

James trochu podráždene prevrátil očami. Vždy sa cítil nepríjemne, keď sa volakto, hoc i v tej najlepšej vôli, pokúšal analyzovať jeho vnútro a radiť mu v otázkach citov, ktorých odpovede poznal najlepšie on sám. „Miceli,“ odvetil mu, „niečo pre mňa spravíš, dobre?“

Túto výzvu vyslovil pomerne razantným, priam direktívnym tónom, ktorému čašník nedokázal oponovať. Nato mu podal do rúk poskladaný hárok papiera a doložil: „Keď bude na odchode, daj jej namiesto účtu toto. Nepýtaj peniaze. Tu máš zálohu za jej drinky a jedlo; ak to nebude stačiť, zajtra ti doplatím.“

Miceli ochotne vzal žltkastý papier, ponúknutú päťdesiatku však akoby s výrazom urazenej pýchy neprijal. „Veľmi rád ju v tvojom mene obslúžim na účet podniku,“ vyhlásil presvedčene, „hoci nerozumiem, prečo si k nej neprisadneš, keď aj slepý vidí, že si navzájom nie ste lahostajní. Páliš za sebou mosty k šťastiu, jeden za druhým, a voda v riekach je prihlboká na to, aby ťa cez ňu šťastie dohonilo.“

„Občas tomu ani ja sám nerozumiem, Miceli,“ odvetil James zamyslene a postavil sa na odchod. „Ale ver mi, že v danej chvíli sa nemôžem rozhodnúť inak. Radšej most spáliť, ako ho zanechať nestabilný; volakto by sa z neho mohol zrútiť do rozbúrených vôd.“

Čašník nechápal. Za tých pár dní, počas ktorých Jamesa stretával, v ňom spoznal veľmi priateľského človeka, priam ideálneho zákazníka, a napriek uvedomeniu si jeho evidentne záдумčivej povahy nedokázal poňať príčinu nestability jeho mostov. Možno to bolo odvekou sicílskou náturou, nútiacou človeka predierať sa ťažkým životom bez prihlbokých kontemplácií.

Rozlúčili sa priateľským potrasením pravíc. Keď host pomalým krokom odchádzal z Baru Vitelli, naposledy hodil očami smerom k sympatickej blondíne, na čo mu ona odpovedala akýmsi úzkostlivým pohľadom, akoby mu ním vyčítala, že ju opúšťa bez

jediného pozdravu. James sa odrazu z ničoho nič nezdravo rozkašľal ako tuhý fajčiar a trvalo mu hodnú chvíľu, kým sa mu prečistil hrtan. ‚Láska je ako kašeľ,‘ spomenul si na Miceliho slová. Nato si ich v mysli spontánne doplnil sebe vlastným presvedčením: ‚Niekedy je lepšie, keď vôbec nepríde. Lebo keď sa jej to podarí, človek si praje, aby sa čo najskôr vytratila.‘

James bol ubytovaný v štvorhviezdičkovom rezorte Borgo San Rocco, necelú štvrt hodinu cesty pešo od Baru Vitelli. Na spánok, hoci by bol preňho zrejme najzdravšou možnou voľbou, však bolo priskoro; ešte sa len začínal podvečer a v letnom prostredí Sicílie – ako napokon každej zeme južnej Európy – predznamenal vzrušujúci nočný život. James si povedal, že mu dobre padne dlhšia prechádzka, aby si prečistil telo i myseľ, a tak sa vydal poloprázdnu ulicou Via Pineta zostúpiť juhovýchodne serpentínami tunajších prudkých kopcov, na ktorých sa rozkladá Savoca v nadmorskej výške tristo metrov, smerom k štyri kilometre vzdalenej pláži. Kráčal obzvlášť pomaly, akoby sa ešte rozhodoval, či strávi večer – pokiaľ sa mu podarí vyhladnúť – v niektorej z pobrežných reštaurácií, alebo zakotví v bare a uvoľní sa pri grappe, ktorá mu na Sicílii nesmierne zachutila, po uplynulých dňoch štartovala jeho myseľ k hĺbaniu nad životom a povzbudzovala jeho vnútro k tvorivým aspektom.

Sotva sa však stihol vymotať z chládku storočných domov s ošarpanými bielymi fasádami, jeho myšlienky prerušil blížiaci sa pravidelný pleskot šlapiiek o päty číhosi nôh. James si za týmto zvukom predstavil vitálne, energické kroky, ktoré úplne kontrastovali s jeho pomalou stareckou chôdzou. Neobzeral sa, nezisťoval, či ho voľakto sleduje, alebo sa len kamsi ponáhľa; keď však začul tri metre za chrbtom ženský hlas, zháčene zastal.

„Ak si myslíš, že venuješ človeku niečo také krásne,“ ozvala sa sledujúca osoba, „a vzápätí mu zmizneš z ciest bez ponúknutia šance poďakovať sa, si na omyle.“

Bola to ona. Jamesovi nesmierne počarila farba jej hlbšieho, no o to čistejšieho, krištáľovejšieho hlasu, až sa dokonca na okamih zamyslel, či sa náhodou dievčina nevenuje spevu. Vzápätí absorboval zmysel jej slov a pochopil, že ich vzájomné mĺkve prejavy sympatií spreď polhodiny boli naozaj úprimné, čo ho priviedlo k pochybám o vlastnom konaní. Bez toho, aby sa otáčal, odvetil: „Už len tým, že si o mňa prejavila záujem, si sa mi poďakovala. Vážim si to, i keď to tak možno na prvý pohľad nevyzerá. A tak teraz, keď si nie sme nič dlžní, sa môžeme v pokoji vydať vlastnými cestami.“

„V pokoji,“ zopakovala dievčina nesúhlasným tónom a pristúpila tesne za mladíkov chrbát. „Čím to je, že toto srdce, plné lásky, je zároveň plné paradoxov?“

Čie srdce mala na mysli? Svoje vlastné, alebo Jamesovo? Ako si niekto môže dovoliť vysloviť takéto odvážne tvrdenie, týkajúce sa najhodnotnejšej ľudskej emócie, bez toho, aby vôbec poznal človeka? Sú vari podvedomé city spoľahlivejšie ako determinizmus empirie?

„Možno nositeľ toho srdca nechce raniť ľudí, na ktorých mu záleží,“ odvetil James.

Zlatovláska ho veľmi pomalým pohybom rúk zozadu objala okolo bedier, pričom mu vtisla do rúk hárok papiera, ktorý jej pred chvíľou venoval prostredníctvom čašníka Miceliho. „Povedz mi,“ riekla a oprela si líce medzi jeho lopatky, nepustiac ho z polovičného objatia, „ako tento človek vôbec dokáže niekoho zraniť?“

Zahľadel sa na papier. Bola to nečakaná, ceruzou po pamäti kreslená skica, znázorňujúca nezabudnuteľný basketbalový okamih z roku 1998, kedy Michael Jordan svojou najslávnejšou strelou, verejnosti neskôr známou pod prostým označením ‘The Shot’, v šiestom zápase finálovej série proti Utahu Jazz zabezpečil šiesty – a dodnes posledný – titul svojho Chicaga Bulls. Takáto kresba by za bežných okolností nevzbudzovala výnimočný záujem. James však v zachytení povestného momentu NBA spravil drobnú zmenu: do roly Jordana, ktorý v kľúčovom momente zápasu vzal zodpovednosť za výsledok do vlastných rúk, s mimoriadnym citom pre detail vtlesnil práve mladé dievča, ktoré sa ho teraz s vďakou nežne dotýkalo. Pod obrázkom namiesto venovania vyčnieval drobnými literami napísaný neobvyklý odkaz:

Doubt thou the stars are fire

Doubt that the sun doth move
Doubt truth to be a liar
But never doubt I love

„Tento milý Hamlet mohol pozvať svoju Oféliu na drink,“ pokračovala dievčina tichým, zasneným tónom a James ostal príjemne zaskočený jej presnou identifikáciou textu; šlo vskutku o pasáž zo slávnej Shakespearovej tragédie. „Mohol so mnou viesť konverzáciu, neskrývať záujem o moju osobnosť či moje telo, presvedčať ma, nech s ním zotrám počas dňa, a nahovárať ma, aby som s ním strávila noc. Mohol sa zachovať ako každý iný dvoriaci sa muž, upäť sa k plytkosti dialógu, pokrytecky sa so mnou zblížovať s vidinou jediného cieľa. Taký vývoj stretnutia by bol obojstranne očakávaný a nenútil by jeho účastníkov prihlboko dumať. Ale on sa zachoval inak. Načrel do môjho vnútra a pobozkal mi dušu, nazrel do mojich snov a pochopil moje túžby, objal moje srdce a potešil ma v absolútnej nezištnosti, nenárokujúc si žiadnu formu odmeny. Cítim sa mu byť dlžníkom, a teda je na mne, aby som ho presvedčila, že jeho obavy z ranenia blízkych sú neopodstatnené. On nie je stavaný na to, aby ich rmútil, lež aby ich tešil krásou.“

James hodnú chvíľu váhavo analyzoval vcelku odvážne tvrdenia, ktoré mu mladá žena podsunula. Stále k nej ostal obrátený chrbtom, hoci uznal, že zrejme nastala chvíľa, kedy by sa nemal zahrávať s vlastným šťastím; šanca stretnúť takúto nádhernú bytosť sa človeku naskytne možno len raz v živote. „A ako to chceš spraviť?“ opýtal sa. „Ako ho chceš presvedčiť?“

Chytila ho za ruku a donútila otočiť sa k nej. Keď si zblízka hľadeli do modrých očí, obom im napadlo, že v podobných situáciách by bolo namieste vzájomné predstavenie a bozk, prinajmenej na líce. Oni však akoby chceli vybočiť z akýchkoľvek spoločenských štandardov a nechať svoje prejavy unášať riekou ich jedinečných emócií. James z jej dychu cítil vábivú vôňu čerstvého hrozna a trochu sa hanbil za to, že z neho razí len liehový opar hrozna destilovaného; ju to však vonkoncom neodpuďovalo. Uprela naňho veľmi presvedčivý pohľad a odpovedala: „Dám mu ponuku, ktorú nemožno odmietnuť.“

S uvedomením si, že na Sicílii – a v Savoce obzvlášť – sa človek tematike Krstného otca sotvakde vyhne, v Jamesových očiach zaihral náznak pobavenia a optimizmu, ktorý mu dievčina opätovala

srdečným úsmevom. Kolko úprimnosti sa jej len v tom jednom okamihu zazračilo na sladkých perách! Kolko radosti z precítienia blízkosti osoby, ku ktorej ju z nevysvetliteľného dôvodu viazalo mystické puto! Bola to láska na prvý pohľad? Ktovie. Možno. A hoci bol James k emócií tohto typu v poslednom období veľmi skeptický, predsa len ho nasledujúce gesto mladej ženy ubezpečilo, že napriek absencii vzájomného poznania mu práve táto osoba rozumie lepšie ako ktokoľvek iný na svete. Šlo vskutku o ponuku, ktorú nemožno odmietnuť; zlatovláska si totiž zvesila z pliec športový ruksak a povytiahla z neho fľašu domácej grappy bez etikety. Tú fľašu, ktorú mu pred polhodinou – hoci v najlepšej vôli – odmietol predaf čašníik Miceli.

A James v tej chvíli pochopil, že ak on sám zaimponoval sympatickej blondíne netradičným darom, jej sa podarilo to isté v nemešnej miere v súvislosti s ním a jeho chorobným návykom. Nešlo pritom o alkohol, nech už akokoľvek kvalitný. Šlo o cenné gesto akceptácie človeka takého, aký je, s dobrými vlastnosťami i neduhmi, čo James považoval za uholný kameň každého hlbokého priateľstva. Mal pocit, že sa zlatovláskinnu vplyvu začína poddávať. Chytil jej pravicu a džentlmensky si priblížil jej hánku k perám, bez toho, aby sa jej nimi dotkol. Nato sa ponúkol, že jej odnesie batoh, a nastavil pravé rameno, aby sa ho mohla chopiť ako dáma, zasluhujúca si zvýšenú mieru galantnosti a zdvorilého prístupu. Nebola zvyknutá na takéto staromódne maniere a o to viac sa jej pozdávali. V potešení, že navzájom prelomili ladi prvotného ostychu, sa obaja veľmi pomalým krokom vydali na juhovýchod, k susednému mestečku Santa Teresa di Riva, uvedomujúc si, že hoci sú už vcelku starí na rojčivé prežívanie zaľúbenosti, láska predsa len kvitne v každom veku a človek s ňou konfrontovaný by sa nemal báť kráčať v ústrety jej tajú.

Cesta im trvala vyše hodiny a pol. Nikam sa neponáhľali, užívali si čaro zoznamovania sa ako tínedžeri, slepo sa vrhajúci v úprimnú,

bezrozmernú túžbu po spoznávaní svojich eg. Počas tohto vzájomného oŕukávania zistili, že ich životy sú v istom zmysle podobné, v inom zasa diametrálne odlišné. Po blaživej prechádzke napokon zakotvili v útulnej pobrežnej reštaurácii Aloha Mare, len pár metrov od čistej štrkovitej pláže, kde si i napriek večernej hodine užívalo kúpanie v zohriatom mori niekoľko skupiniek turistov.

Keď sa usadili za jeden z maličkých stolov pre dve osoby, sympatická mladá čašníčka čiernej pleti im priniesla jedálny lístok, džbán s vodou a citrónom a dva sklené poháre. Pôvodne mali v pláne okúsiť plody mora, ktorých kvalitou vraj bola reštaurácia vychýrená; cestou však tak vyhladli, že voľba padla na pizzu. Jamesova nová známosť mala evidentne záujem okúsiť tradičnú sicílsku sfincione s ovčím syrom caciocavallo, olivami, cibuľou a sardelami; akosi sa však ostýchala objednať si takýto variant. Nik z dvojice netušil, ako sa večer vyvinie, a ak by náhodou vyústil do bozkávania, dievčina by sa mohla cítiť nekomfortne. James veľmi presne odhadol jej myšlienky. Bez toho, aby danú banalitu rozoberal, šalamúnsky navrhol objednanie polovice plechu pizze – sfincione sa totiž pečie na obdĺžnikovom plechu, podobne ako kysnutý koláč – podľa priania dámy, ktorú si nato rozdelia napoly, čím sa v prípade potenciálnych bozkov obaja postavia na rovnakú štartovaciu čiaru.

„Takže,“ nadhodila dievčina po chvíli, oprela sa lakťami o stôl, prekliesnila si prsty rúk a mierne sa naklonila dopredu; rečou tela tak jasne naznačovala mimoriadny záujem o prísediaceho. „Môj milý, pekný Jimmy... Čo keby sme si zrekapitulovali znalosti o našich osobách? Ja ti poviem, čo mi z nášho dialógu utkvelo v pamäti o tebe, nato ty spravíš podobne a zo vzniknutých nejasností alebo informačných štrbín spoločne vybudujeme ďalší dialóg. Súhlasíš?“

James sa nemohol nepousmiať potechou nad oslovením, ktorým načala výzvu. To, že jej bol sympatický, už pochopil. Ale použitie slova „môj“ znamenalo čosi hlbšie, intímnejšie, čosi veštiace zárodok úprimného – i keď zrejme len platonického – vzťahu. Mladík však vzápätí opäť pocítil pri srdci strach a sklúčenosť, ktorá ho prenasledovala celý podvečer a ktorú nedokázal vytriasť z mysle. Hoci navonok nedal nič badať, v duchu váhal nad tým, či toto jeho konštantné unikanie pred živou krásou pramení v jeho zložitej

povahe, alebo skôr v jednom šokujúcom osobnom tajomstve, o ktorom zlatovláska nesmela nič tušiť.

„Moja prekrásna, drahá Neila,“ odvetil zvesela, „je vcelku pravdepodobné, že budem súhlasiť so všetkým, čo mi dnes navrhneš.“

Dievčina ako rímsky imperátor na gladiátorskom zápase gestom zdvihnutého palca ocenila mladíkovu flexibilitu a začala rozprávať: „James Gleaton má dvadsaťsedem rokov a pochádza z predmestia New Yorku. Jeho rodičia, tvrdo pracujúci reprezentanti konzervatívnej strednej vrstvy, sa v ňom od útleho veku snažili formovať pevný charakter, ktorý podľa ich viery v princípy amerického sna, sľubujúceho ľahší život budúcich generácií, mal byť uholným kameňom jeho kariérneho rastu. Prihlásili ho na basketbal. Od pravidelných tvrdých tréningov si sľubovali vypestovanie disciplíny u ich syna, ktorý by sa možno jedného dňa ako hrdý Američan rozhodol prihlásiť k armáde a pomáhal najsilnejšej mocnosti sveta šíriť posolstvo demokracie.

Lenže Jimmy nesplnil očakávania rodičov a začal z neho vyrastať nepriebojný chlapec s mierumilovnou, tichou, nekonfliktnou povahou a vzorným správaním i v tých najvyhrotenejších situáciách. Ako basketbalový hráč bol len priemerný a v pätnástich rokoch ho napokon tréner vyškrtol z tímu, pretože napriek neobvyklým atletickým predispozíciám a odolnosti voči zraneniam nedokázal na tento náročný loptový šport mentálne dozrieť; chýbala mu vnútorná vôľa a hlad po víťazstve. James si na základe tejto skúsenosti v pomerne mladom veku uvedomil, že z neho nikdy nevyrastie muž činu, že jeho doménou nie je konať, ale analyzovať, hľbať, uvažovať a kontemplovať. Po večeroch začal veľa čítať a našiel zaľúbenie v ťažších európskych autoroch ako Franz Kafka, Albert Camus alebo Marcel Proust, čím sa výrazne vzdialil zmýšľaniu svojich rovesníkov, ktorí mali tendenciu život skôr bezstarostne žiť, ako nad ním priťažko rozjímať.

Jimmy časom skúšal sám písať a jeho experimenty s náročnými témami dopadli nad očakávanie dobre; niekoľko jeho stredoškolských poviedok – a dokonca i básní – zožalo úspech, učitelia chválili jeho netradičný starosvetký slovník a pedantné budovanie atmosféry deja. Chlapec sníval o tom, že by sa raz mohol stať spisovateľom, jeho rodičia však mali inú predstavu synovej

budúcnosti. Tvorba je vraj riziko, šanca na vydanie priemerného diela je minimálna, na geniálnu prózu vraj nemá a pisaním sa nikdy neuživí. Donútili ho prihlásiť sa na štúdium informatiky, ktorým strávil nasledujúcich päť rokov. Zubami-nechtami sa dopracoval k diplomu, ale veľa si pritom vytrpel, pretože nikdy nemal cit k matematike či programovaniu ako jeho spolužiaci a za úspešné ukončenie štúdií mohol vďačiť len prirodzenej logike, všeobecnému rozhľadu a vysokému IQ. Zamestnal sa v menšej softvérovej spoločnosti. A hoci začal dobre zarábať, takmer vôbec nemiňal peniaze, všetko si odkladal na účet vo vidine lepšieho zajtrajška a viere, že sa raz jeho nudný a deprimujúci život zmení.

Zmenil sa; žiaľ, vplyvom nešťastných udalostí. Najprv mu pri autohavárii zomrela mama. Tri roky po nej následkom pracovného úrazu vo vlastnej stolárskej dielni i otec. Keď Jimmy ostal úplne sám, rozhodol sa radikálne zmeniť svoje dovtedajšie jestvovanie; v práci dal výpoveď a dočasne sa zamestnal ako barman v menšom newyorskom undergroundovom podniku, kde si od socializácie s najrôznejšími typmi ľudí sľuboval nájdanie inšpirácie pre vytvorenie veľkého diela, ktoré by mu mohlo pomôcť odštartovať spisovateľskú kariéru.“

James uznanlivo pokýval hlavou a vyjadril sa obdivne o Neilinej pamäti. Vcelku presne zhrnula všetko, čo jej o sebe rozpovedal, a mimoriadne empatickým, úctivým tónom, s akým sa vyjadrovala o tragédii jeho rodičov, si získala jeho rešpekt. Nato sa i on sám pokúsil zosumarizovať svoje poznatky o nej, no predtým si neodpustil drobnú, zdanlivo nesúvisiacu poznámku. „Nomen est omen,“ vyhlásil. „Neila Sunstride už akoby významom svojho mena napovedala, s čím je spätý jej život.“

„Naozaj? A čo teda znamená moje meno?“

„Šampión, kráčajúci v slnci. Magická kombinácia slov. Keď sa človek zahľadí na zlaté kadere tejto rozprávkovej bytosti a zamyslí sa nad jej obdivuhodnou cestou detskými časmi, ostane milo zarazený faktom, že v mene je skutočne znak.“

James sa na moment odmlčal a začal si skúmavo prehliadať jej obličaj. Neila cítila, že sa začína červenáť, a oboma dľaňami si zakryla tvár ako malé dieťa. „Prosím, neprezeraj si ma tak,“ rozosmiala sa. „Pozri, čo to so mnou robí...“

James taktne odvrátil zrak von z terasy, smerom k pokojne sa vlniacemu moru, pohodlnejšie sa usadil na prútenej stoličke a prinavrátil k téme: „Neila Sunstride sa narodila v Londýne niekdajšej renomovanej psychologičke, nezávislej, liberálne založenej žene, ktorej sa po viacerých neúspešných pokusoch podarilo tesne pred svojou štyridsiatkou otehotnieť. Neila nikdy nepoznala otca, a tak ju mama vychovávala s dvojnásobnou pozornosťou. Dobre si uvedomujúc pozitívny vplyv kolektívneho športu na zdravý fyzický i psychický vývoj dieťaťa, rozhodla sa dcéru od malička podporovať v niektorej z loptových hier. Očakávala, že Neilu – podobne ako viacero malých dievčat z jej okolia – zaujme volejbal. Lenže Neila sa narodila v roku 1991, kedy sa Chicago Bulls po prvýkrát v histórii stali šampiónmi NBA, odštartujúc tak pamätnú sériu triumfov a zlatú éru Michaela Jordana. Od útleho veku bola vystavená sústavnému pozorovaniu tohto výnimočného atléta, čo v nej k nemu podvedome vybuodovalo mimoriadne silné puto, vášeň, ba priam fanatizmus. Mama jej na videorekordér nahrávala všetky Jordanove zápasy a ona ich sledovala s takou sústredenosťou, akú by si prial mať u svojich zverencov každý učiteľ či tréner. A zatiaľ čo iné deti v jej rokoch sa zvykli hrať na hojdačkách a pieskoviskách, malička Neila behávala s mamou popod platany Hyde Parku ako Rocky Balboa ulicami Filadelfie, s piesňou Learning to Fly od Toma Pettyho v nekvalitných slúchadlách starého volkmenu, ktorá jej pripomínala onen legendárny rok '91, a vyhľadávala spoločnosť starších chlapcov na basketbalových ihriskách, kde im neraz bola viac ako vyrovnaným protivníkom...“

„Úžasné!“ zasmiala sa Neila. „Hádám ani samotný MJ nemal lepšie intro počas vstupného ceremoniálu do siene slávy! Nemusíme preháňať, Jimmy. Nemala som základy, nevedela som poriadne driblovať a brániť bez faulov, neustále som sa dopúšťala krokov...“

„Sotva Neila začala chodiť do školy,“ pokračoval James, nedbajúc na prerušenie, „jej nesporný talent si všimli tréneri basketbalovej prípravky. Ani nie po desiatich tréningoch ostali v úžase nad tým, ako rýchlo sa Neila zbavila zlých herných návykov a s akou vervou sa vžila – podobne ako kedysi MJ – do roly striedajúceho rozohrávača. S fanatickou vôľou víťaziť za každú cenu sa prezentovala absolútnou dominanciou na oboch stranách palubovky, začala absolvovať tréningy s chlapcami, lebo dievčatá na ňu boli

prislabé, a v kľúčových herných okamihoch brala zodpovednosť na svoje plecia. Roky plynuli, a hoci si Neilina mama predstavovala budúcnosť dcéry trochu inak, dala na slová viacerých nezávislých odborníkov, zhodujúcich sa v názore, že táto rozkošná zlatovláska – pokiaľ ju nepostihne vážnejšie zranenie – má fyzické i mentálne predpoklady na to, aby sa dostala do WNBA. A tak podporovala Neilu v systematickom kráčaní za profesionálnou športovou kariérou.

Lenže Neila mala smolu. V trinástich rokoch si počas nebezpečnej hernej akcie bolestivo roztrhla predný skrížený väz pravého kolena a vážne poškodila menisky, čo ju na rok vytrhlo z tréningového procesu. Po operácii a rekonvalescencii sa z niekdajšej detskej superhviezdy mala stať už len priemerná hráčka, ktorá sa nedokázala zmieriť s následkami jednej ničivej udalosti. A Neila bola srdcom šampiónom, nikdy nechcela byť priemerná. Na palubovke, v škole, ani v osobnom živote. Jej mama usúdila, že dievčaťu v jej situácii by pomohla zmena prostredia, a keďže obe vedeli plynulo nemecky, navrhla dcére presťahovať sa do Berlína.

Tu Neila úspešne dokončila strednú školu, počas ktorej v sebe objavila introvertný komplement k excentrickému športovému egu: zamilovala sa do filmov a do čítania filmových scenárov. Odmietla pokračovať v štúdiách na univerzite; namiesto toho si skromne zarábala ako športová redaktorka v miestnych novinách a po večeroch sa popri občasnom rekreačnom basketbale venovala písaniu scenárov k filmom, ktoré by raz sama rada režírovala. Mnohé z týchto pokusov skončili fiaskom. Ibaže Neila, tvrdohlavo presvedčená o tom, že raz bude ako MJ, sa dokonale zžila s jeho odkazom a v každom neúspechu nachádzala výzvu zlepšovať sa. Táto jej zarytosť časom priniesla ovocie; podarilo sa jej vytvoriť scenár k autobiografickej snímke NEILA. Šlo o krátky romantický dovolenkový príbeh dospelaj ženy, retrospektívne analyzujúci pubertálne myslenie dievčaťa, ktoré má našliapnuté na hviezdnu športovú kariéru, a jeho vyrovnávanie sa s dôsledkom jedného nešťastného momentu, ktorý mu nadobro zmenil život. Scenár zaujal porotu na jednej z berlínskych amatérskych literárnych súťaží a dočkal sa zmienky v prestížnom kultúrnom magazíne Cinema. Na Neilu sa usmiala šťastena a dostala ponuku, ktorú nemožno

odmietnuť: oslovila ju berlínska pobočka známej spoločnosti Stargate Studios so záujmom o sfilmovanie jej diela.“

James sa odmlčal. Neila ho za výstižnú sumarizáciu jej rozprávania obdarila vďačným pohľadom a pozdvihla pohár so studeným talianskym pivom Peroni, ktoré medzičasom priniesla milá čašníčka, a spoločne si pripili.

„Páči sa mi štruktúra tvojich viet,“ uznala Neila. „Si talentovaný rozprávač. Hovoriš tak nenútené. Pútavo. Knižne. Je ťažké nezalúbiť sa do tvojich slov. Povedz mi, Jimmy: čo ťa vlastne privádza práve sem, do Savocy?“

„Najpriamejším vysvetlením by asi bola nútená dovolenka,“ odvetil James po chvíli premýšľania. „Majiteľ baru, kde pracujem, uznal, že by som potreboval trochu voľna, a naordinoval mi odcestovať do Európy.“

„A ty si si namiesto Ríma, Viedne, Londýna, Budapešti alebo iných nádherných miest vybral za destináciu práve drobučku Savocu...“

„Ja nie som cestovateľ.“

„Nerád nasávaš krásu nepoznaných cudzích zemí?“

„Preferujem krásu nepoznaných ľudí,“ odvetil James a opäť sa Neile zasnene zahľadil do očí. Avšak ihneď, aby ju neprivádzal do rozpakov, doložil: „Toto miesto mi odporučil kolega, veľký fanúšik Coppolu i Krstného otca. Uznávam, že tu možno kontemplanovať nad témami, ktoré bežne ľudí príliš neoslovujú.“

„Napríklad?“

„Napríklad nad tým, ako rozhodnutie jedného režiséra dokáže zmeniť úplne neznáme mestečko na turistickú atrakciu pre tisíce fanúšikov kníh či filmov s mafiánskou tematikou. Alebo i nad mierou sklamaní autora veľkého skvostu kinematografie, ktorého odkaz si publikum vysvetlilo po svojom.“

„Podľa teba bol Coppola sklamaný, keď sa jeho prvý veľký film dostal do kín?“

„Mario Puzo v Krstnom otcovi alegoricky kritizuje farizejskú tvár Ameriky. Film vznikol v dobe, keď bol inštitút tradičnej americkej rodiny, aký vyznávali napríklad aj moji rodičia, narúšaný rôznymi spoločenskými prúdmi. Hippies, násilná propagácia homosexuality, prehnaný liberalizmus... Coppolov a Puzov odkaz spočíva v oslave sily rodinných väzieb Corleonovcov, a rozhodne nie v glorifikácii mafie a jej praktík, ako to mnohí poňali. *Dať ponuku, ktorú nemožno*

odmietnuť, je svojím spôsobom hanebnou frázou, spriadanou s násilným, amorálnym činom – a predsa sa medzi širokou verejnosťou vníma skôr ako hrdá a majestátna; Americký filmový inštitút ju dokonca označil za druhý najslávnejší výrok kinematografie.“

„I ja som ti pred dvoma hodinami dala takúto ponuku,“ posunula Neila dialóg iným smerom. Potom ironicky doložila: „Možno sa ráno prebudíš s konskou hlavou pri nohách.“

James sa usmial, odpil si z piva a pobaveno pokrútil hlavou.

„Ten potmehúdsky úsmev,“ podpichla ho, „akiste vešti nejaké lapajstvo, honiace sa tvojou hlavou.“

„Možno sa prebudím s tvojou hlavou pri nohách. A ty zasa s mojou pri tých svojich.“

„Príal by si si to?“ opýtala sa lascívnym tónom.

„Nie. Rozhodne nie; som šteklivý a nerád by som ťa pri náhodnom dotyku kopol do tváre. Oveľa radšej by som sa pri tebe ocitol obrátený naopak, tak, ako je to vlastné každému páru, a zblízka načúval tvojmu pravidelnému dychu, keď budeš usínať.“

Neila sa rozosmiala. Ako milo – a zároveň s nadhľadom – jej len naznačil záujem o prežitie vzrušujúcej noci... Vymykal sa akýmkoľvek konvenciám a trápny, zaužívaným formulcám, akými sa muž snaží dostať ženu do postele. A jej takáto úprimná komunikácia nesmierne vyhovovala; cítila, že pred ním nemusí nič skrývať.

„Priznám sa však,“ pokračoval, „že som na toto miesto zavítal aj z iného dôvodu. Už niekoľko mesiacov sa snažím nájsť koncept pre novelu, ktorou by som sa mohol zalíškať vydavateľom, trochu si spropagovať meno medzi začínajúcimi autormi New Yorku a pripraviť si živnú pôdu pre svoje magnum opus.“

„Znieš ako metodický spisovateľ. Páčiš sa mi. O čom bude tá novela?“

„Má to byť komerčné dielo pre masu. Okolo sto strán. Presladená romanca o dvoch mladých ľuďoch, medzi ktorými počas krátkej dovolenky pri mori preskočí iskra, zaľúbia sa do seba a sú konfrontovaní so skutočnosťou, že ich životy nemôžu byť prepojené. Snažím sa vyhútať aspoň zopár originálnych prvkov, ale pravdepodobne z toho vznikne lacný tuctový gýč. Na druhej strane, keďže svet prahne po gýčoch, možno sa mi podarí splniť cieľ.“

„Máš nejaký pracovný názov?“

„Tri večery v Savoce.“

Neila čosi narýchlo mlčky zráta na prstoch. „Toto nemôže byť náhoda,“ zasmiala sa. „Dnes je piatok. A ja v pondelok odlietam do Berlína. Ktovie, možno tvoj pracovný názov ostane i názvom finálnym.“

I James sa v neskrývanom úžase pousmial nad neveriteľnou súhrou náhod tohto čarovného stretnutia, ktoré akoby sa mu samo osebe vnucovalo ako najpriateľnejší možný námet ľubostného príbehu. Vtom sa z ničoho nič prudko rozkašľal. Tak prudko, že sa jeho spoločníčka podujala pomôcť mu buchnáťmi po chrbte; gestom pravice ju však zadržal. „Povedz mi,“ riekol po chvíli, „povedz mi i ty, cara mia: čo do Savoce priviedlo teba?“

„Pravdupovediac, taktiež šlo o súhru náhod, presne ako pri tomto našom stretnutí. Režisér filmu, na ktorom sa mám podieľať ako scenáristka, mi vytkol niekoľko nedostatkov. Na jednej strane sa mi vraj podarilo v pomerne originálnej postave samej seba vyprofilovať silné, sebavedomé mladé dievča, ochotné – podobne ako MJ – spraviť všetko pre víťazstvo. Na strane druhej sa však moja Neila správa príliš chladne, odmerane, vyzreto, neadekvátne svojmu pubertálnemu veku, bežne poznačenému hormonálnymi výkyvmi a náladovosťou. Chýba jej emócia prvých lások.“

„Emócia prvých lások?“

„Režisér mi nariadil vziať si na pár týždňov voľno a vypadnúť do sveta načerpať inšpiráciu. Možno vidieť lásku mladých v iných končinách. Možno ju zakúsiť na vlastnej koži. Inak vraj bude musieť môj scenár dať prepísať niekomu inému. Niekomu, kto by doň vniesol aspoň trochu komerčnej romantiky. A tomu sme chceli stoj čo stoj predísť. Je to *moje* dielo, nedovolím, aby sa na ňom niekto priživoval.“

„Prirodzene. Našla si, čo si hľadala?“

„Najprv som sa vybrala do Barcelony. Napadlo mi, že moja Neila by mohla stretnúť náhodnú lásku medzi seberovnými obdivovateľmi Dream Teamu, ktorý tu v lete '92 predviedol nezabudnuteľné olympijské basketbalové divadlo. Ale Barcelona je taká obrovská... Vôbec nekorešponduje s komornou atmosférou príbehu mojej Neily. Šancí na letnú romantiku bolo neúrekom, no Neila by sa tam necítila komfortne. A tak som si povedala, že to skúsim z úplne opačného

konca, a začala hľadať na miestach, ku ktorým ma viedla moja súčasná záľuba. Chcem svojej štrnásťročnej Neile retrospektívne vtlačiť svoje vlastné ponímanie nehy, lásky a erotiky, k akému som sa dopracovala študovaním filmov. A keďže mojou vôbec najobľúbenejšou snímkou je prvý diel Krstného otca, časom ma kroky priviedli sem, do maličkej Savocy, kde Coppola natáčal jeho najromantickejšie pasáže. Ktovie, možno sa mi práve tu podarí pochopiť, čo by moja Neila mala cítiť v srdci, aby sa z nej stal kvalitný filmový charakter.“

„Takže,“ nadhodil James, „ak som správne pochopil naše cestovateľské pohnútky, obaja v Savoce hľadáme romantický námet pre postavy našich diel.“

„A v zaujímavej konverzácii pri pive čakáme na pizzu,“ doplnila Neila a začala zamyslene ťukať prstami po stole v rytme známej skladby osemdesiatych rokov, ktorá zaznela z prilahlých starých reproduktorov. „Nie je to úžasná náhoda?“

James neodpovedal. Namiesto toho sa zapojil do ťukania po stole; prstami však akoby imitoval hru na klavír. „Crockett’s Theme,“ vyhlásil po chvíli a hodil očami smerom k reproduktorom.

„Prosím?“

„Jan Hammer: Crockett’s Theme. Ústredný motív seriálu Miami Vice. Tá hudba je staršia ako my obaja. Evokuje zlatú éru Ameriky bez internetu – a v tebe možno i zlatú éru NBA a vzostup tvojho idola.“

Neila opäť ostala visieť na Jamesovi uchvátenými očami. Vari ešte nikdy v živote sa jej nestalo, že by voľakto dokázal tak bezchybne prečítať jej myšlienky, hoci si uvedomovala – a James jej to neskôr i potvrdil – že šlo len o šťastie v hádaní a o náhodu. O takú istú náhodu, ktorá ich, koniec koncov, toho dňa spojila.

„Máme pred sebou tri večery,“ povedala dievčina, definitívne tak spoločníka ubezpečiac, že jeho spoločnosť je pre ňu viac ako vítaná. „Čo keby si mi počas nich trochu poradil s písaním scenára? Možno by si mi dokázal pomôcť odhaliť skryté tínedžerské túžby mojej Neily. A ona by sa zasa mohla pokúsiť presvedčiť Jimmyho, aby sa nebál načrieť do svojho veľkého srdca a rozdávať lásku; možno tak i on nájde inšpiráciu k svojej novele...“

Tentokrát to bol James, kto ostal nadchnutý podstatou predostretej výzvy. Prežiť len štandardnú formu krátkeho

dovolenkového vzťahu, to bolo preňho príliš obyčajné, plytké, jednoduché; z istého dôvodu sa toho i bál. Avšak v nápade vzájomne sa skryť v Neilinom scenári za autobiografické postavy videl čosi ako rande uprostred rande a efektívnu ochranu pred akýmkoľvek sklamaniami či nezhodami, ktoré by počas ich chvíľkovej romancy mohli vyvstať. Uzanlivo plavovláske prikývol a sám so sebou sa uzhodol, že myšlienke tohto typu sa oplatí dať šancu.

Medzitým k ich stolu dorazila voňavá sfincione. Mladučká černoška ju pred nich položila so širokým úsmevom a evidentne dobrou náladou. Prv, ako by im vzala prázdne pivné poháre na doplnenie, siahla do vrečka zástery, vybrala z neho dva ovocné cukriky a položila k prichystaným veľkým bielym tanierom. „Buon appetito, amici miei,“ riekla napokon a zľahka ich oboch pohladila po pleciach.

Keď sa vytratila z takmer prázdnej terasy, James ju cez sklenú stenu sledoval až k výčapu. Neila si odtrhla štvorec pizze, schuti sa doň zahryzla a s plnými ústami sa opýtala: „Páči sa ti?“

„Tak, ako sa my páčime jej. Scény tohto typu by sa ti hodili do scenára; dá sa z nich skladať pekný, uveriteľný príbeh. Diváka by v tomto momente neoslovilo úlisné vystupovanie tuctového čašníka, kupujúceho si skrze podlizovanie sa zákazníkovi čo najvyššie sprepitné. Oveľa milšie by mu bolo čisté, úprimné, neočakávané gesto takejto osoby, ktorá citlivým spôsobom vyjadrí osobné sympatie mladému páru. Ide o viac ako len o jedlo či peniaze. Spontánne podarovaným cukrikom alebo letným fyzickým kontaktom sa formujú krásne medziludské vzťahy, bez ohľadu na rasu či národnosť, a to je uholným kameňom premeny sveta na lepšie miesto.“

„Až toľkoto dokážeš zrieť za jedným jediným gestom?“

„Ja nie – to Jimmy. Ja som na to voči svetu príliš skeptický. V tvojom scenári však Jimmy verí v ľudí a v ich prirodzenú dobrotu. Tá viera je dôležitá, pamätaj. Daj ju obom svojim hrdinom. Ak sa ti podarí prinútiť diváka veriť spolu s nimi, spravíš veľkú vec.“

„Takže nič z tohto celého,“ rozpála Neila ruky, „ty, ja, ani táto reštaurácia, nič z toho nemá byť skutočné, ale ide len o projekciu môjho potenciálneho diela?“

„Ľuďom ako my je výhodné skrývať sa týmto spôsobom. Utiecť z reality do paralelného univerza. Byť pánmi nášho spoločného

výtvoru. Hoci sa to nezdá, náš život je film – a každý z nás v ňom chce byť hviezda.“

Plavovláska ostala hľbať nad poslednou vetou. James nemohol mať ani potuchy, ako výstižne ňou odhadol jej charakter. Koľko pravdy sa počas nadchádzajúcich troch večerov dozvie o svojom novom známom a koľko bude sama ochotná odhaliť o sebe? Rozohrajú medzi sebou hru pretváranky, domýšľania, túžby zaujať toho druhého vymysleným príbehom a silou fantázie, alebo sa v ich rozhovoroch odhalí reál života?

Popri týchto otázkach Neilu Sunstride opantal zvláštny druh sklúčenosti, možno tej istej, ktorá motala myseľ Jamesovi, akoby ju na ňu on sám preniesol svojou prítomnosťou. I táto naoko veselá, energicky pôsobiaca dievčina si totiž v srdci nosila ponuré zážitky dávnej minulosti, ktoré mali ostať navždy zapečatené v krypte jej spomienok; možno však práve v Jamesovej prítomnosti pochopila, že ak má mať príbeh jej Neily cenu, skôr či neskôr sa nevyhne pokusu o ich oživenie.

Obaja museli byť vcelku hladní, pretože popri večeri sa takmer vôbec nerozprávali. Iný pár na ich mieste by sa pokúšal udržiavať nažive konverzáciu, lebo tak káže bontón; oni sa však žiadnym zaužívaným zvyklostiam ani v najmenšom neprispôbovali. Správali sa ako dlhoroční kamaráti, kolegovia, priatelia, ba vari ako súrodenci, ktorí dokážu komunikovať aj skrze mlčanie. Mysle im blúdili ktovie kam, možno k sebe navzájom, možno k predstavám večera alebo návrhu plánu nadchádzajúceho víkendu. Avšak sotva dojedli, z hľbania ich vytrhla nemilá scéna, odohrávajúca sa pri jednom z priľahlých stolov.

Blížila sa siedma hodina večer a Aloha Mare ostávala – zrejme pre nezvyčajne vysoké júlové teploty – ešte stále takmer úplne prázdna; zákazníci, čo si vopred rezervovali miesta na večeru, zvykli prichádzať najskôr po západe slnka. Okrem Neily a Jamesa na terase reštaurácie posedával istý starší pán. I on si objednal pizzu – a zhodou náhod presne tú istú ako sympatická mladá dvojica o dva stoly vedľa; na rozdiel od tej sa však jedla takmer nedotkol, len zopárkrát povýšenecky ovoňal tanier a nervóznym pohybom pravice víril v krištáľovom pohári hutné červené víno.

Zakrátko sa pomedzi stoly opäť mihla servírka. Vidiac prázdne pivné poháre mladej dvojice sa chystala opýtať, či môže načapovať

ďalšie kolo; zabránil jej v tom však netrpezlivo mávajúci zákazník od vedľa. Iný čašník by takéto netaktné správanie mohol pokladať i za urážku; černošské dievča si však vcelku submisívne vypočulo ostrú kritiku prineseného jedla, v mene reštaurácie sa hosťovi ospravedlnilo, ponúklo mu alternatívu v cene pôvodného jedla a ľubovoľný drink na účet podniku. Nato podišlo k mladému páru a so silným úsmevom sa opýtalo na ďalšie prania; Neila ani James však neplánovali zotrávať v reštaurácii dlhšie a vypýtali si účet.

„Zdá sa, že mu nechutilo,“ pritlmene nadhodila zlatovláska.

„Videla si odnesený tanier,“ odvetil James. „Pizza tohto uhundraného signora vyzerala úplne rovnako ako tá naša. Rozhodne nebola pripálená.“

„Mne chutila. Prečo pripálená?“

„Viackrát zopakoval, že je to je ‚sfincione scadente‘. Úbohá pizza, ktorá je podľa neho navyše ‚troppa nera‘. Príliš čierna. Moja taliančina je však dosť chabá, rovnako ako i znalosť sicílskej kuchyne, a tak nechcem nikoho súdiť. V podobných situáciách totiž zvyknem čítať medzi riadkami a domýšľať si nevpovedané.“

Neile po pár sekundách svitlo a v očiach jej blysol spravodlivý hnev ako pred dvetisíc rokmi Kristovi, keď vyhánal peňazomencov z jeruzalemského chrámu. James si to všimol. A vari by sa ju i pokúsil upokojiť vyjadrením, že žiadna kaša sa neje taká horúca, ako sa navarí, alebo že protivného signora mohla v nedávnej minulosti postihnúť vážna udalosť, pre ktorú sa nedokáže ubrániť takémuto prchkému a urážlivému správaniu. James však len mlčky sledoval, ako namosúrený zákazník dopíja svoj pohár vína, ako si s hundraním nasadzuje slamený klobúk a staromódne slnečné okuliare a ako napokon bez platenia grobiansky opúšťa podnik.

O necelú minútu sa do miestnosti vrátila čašníčka s chladeným limoncello likérom a pohárom čerstvej sanguinelly. Zarazene zastala pri opustenom stole, ku ktorému mala táto drobná pozornosť podniku smerovať, a vo veľkom údive sa opatrne spýtala Jamesa, či nespokojný signor odišiel. Súhlasne prikývol. Servírka sa neúspešne pokúsila zakryť sklamanie, podišla k mladej dvojici a chystala sa jej podať účet. A ktovie, čo to mohlo zapríčiniť, únava, rozrušenie, nedostatok praxe alebo skrátka len zlý deň; podnos na čašníčkinej dlani stratil balans a zošmykli sa z neho poháre.

James bleskurýchlo zareagoval, čím si vyslúžil Neilin skrytý obdiv – padajúce sklo stihol zachytiť prv, ako by sa bolo roztrieštilo na kamennej dlážke; obliak si však pritom čierne tričko i tmavé šortky. Pohotovo siahol po guči obrúskov a utrel čašníčke predlaktie, potom svoje stehná a napokon i podlahu.

„Mrzí ma to,“ sklamane sa ospravedlnila černoška a v jej hlase akoby sa zazračil náznak vzlykotu.

„Ale veď sa nič sa nestalo,“ usmial sa na ňu James a pomohol jej naukladať na podnos prázdne poháre. Potom si s hraným pôžitkom pričuchol k limoncellom nasiaknutému tričku a doložil: „Milujem vôňu citrusov. Citrusy sú sexy. S-s-s-sexy!“

Nadvihol obočie, ako to vari dokáže len Jack Nicholson, a trikrát naprázdno úchyľne zacvakal zubami, na čom sa obe prítomné dámy nedokázali nepobaviť. Neila si všimla náhlu zmenu Jimmyho nálady zo zádumčivej na optimistickú. Hoci tohto mladého muža poznala len veľmi krátko, uvedomila si, že jeho cielená – a nadmieru uveriteľná – pretváarka mala poslúžiť k nezištnému povzneseniu blížneho. A to Neile hlboko imponovalo. Ľahko totiž možno prirodzene veselému človeku rozveseliť svoje okolie; omnoho cenenejšie je, ak sa to podarí dakomu, kto by si sám zaslúžil byť tešený.

„Povedzte mi, Vivien,“ opäť oslovil servírku, keď si všimol nenápadnú menovku na jej prsiach, veľmi netypickú pre malú južanskú reštauráciu, „signor, ktorý pred chvíľou odišiel, dostal podobnú pizzu ako my, však?“

Čašníčka prikývla: „Bola to sfincione z rovnakého plechu.“

„Hoci s ňou starý pán očividne nebol spokojný, nám dvom chutila,“ vyhlásil James, pohľadom sa pritom spojac s Neilou. „Okrem toho by sme boli veľmi neradi, keby ste vy, Vivien, alebo ktorýkoľvek iný člen personálu tejto reštaurácie trpeli pre neodôvodnené zákaznicke vrtochy. Uhradíme oba účty. Vráťane nápojov.“

„Ste veľmi šlachetný, pane, ale toto od vás nemôžem...“

„Viem, viem,“ mávol rukou James. „Na nespokojné reakcie klientov ste predsa školená a zvládnete reagovať i na skryté osobné narážky. Lenže ja sám pracujem ako čašník, a preto viem, ako dokáže povzniesť človeka živiaceho sa službou iným ľuďom jedno nepatrné – a možno o to nečakanejšie – gesto vďaky od obslužených. Nehľadte naň ako na sprepitné. Je to, bez inotaju, offerta che non potrà rifiutare. Ponuka, ktorú nemožno odmietnuť.“

Neila v údive sledovala, ako sa mladý muž bez mihnutia oka zbavuje päťdesiateurovej bankovky a ako si za takéto ústretové správanie neželá zo strany podniku nič viac, len dve pollitrové fľaše minerálky. James však zašiel ešte ďalej: obzvlášť presvedčivým tónom uistil Vivien, že sa spolu s Neilou chce osobne poďakovať tomu, kto pripravoval ich pokrm. Takéto hosťovské správanie, pravda, na jednej strane nekorešpondovalo so štandardnými procesmi reštaurácie; na strane druhej však šlo o také spontánne milé a milo spontánne gesto, že čašníčka za ním vskutku zrela ponuku, ktorú nemožno odmietnuť, a priviedla hostí k dverám kuchyne.

O krátku chvíľu sa pri dvojici pristavil starší, vyše šesťdesiatročný zavalitý chlapík čiernej pleti v zástere. Vivien ho predstavila ako svojho starého otca a poznamenala, že pre jeho neznalosť angličtiny mu odkaz pretlmočí. James, z vlastných skúseností vediac, že o takejto hodine personál pohostinstiev neradno pridlho zdržiavať, stručne, s úctivým úklonom poďakoval za chutnú večeru a nezabudol doložiť: „Sei un grande chef.“

Kuchár vyzeral byť touto reakciou príjemne zaskočený. Utriel si do zástery zamúčené dlane, obom hosťom vďačne stisol pravicu a s tvrdým akcentom vyhlásil: „God bless you!“

Vivien napokon vypravovala mladú dvojicu až pred reštauráciu, kde sa s ňou s priáním krásnych dovolenkových dní rozlúčila. Neila vytiahla z vrečka balíček staromódnych plátkových Wrigley's Spearmint a ponúkla seba i Jimmyho. Napokon si obaja nasadili slnečné okuliare a ležérne vykročili juhozápadne ulicou Via Giovanni Falcone, pripomínajúc Vincenta Vegu a Julesa Winnfielda vo finálnej scéne Pulp Fiction.

„Ak si sa uplynulým vystúpením pokúšal spraviť na mňa dojem, podarilo sa ti to,“ nadhodila Neila a štychla spoločníka do pleca.

„O to som sa nepokúšal,“ zavrtil mladík hlavou a prinavrátil sa k záдумčivej nálade. „Len mi napadlo, že v tvojom scenári by sa

z Jimmyho strany hodila patričná miera spontánnych, neočakávaných reakcií, ktoré by primali tvoju Neilu kráčať mimo zaužívaných šablón. A ty ako scenáristka by si doplnila zažitú vhodne zvolenou fikciou na vyformovanie obrazu.“

„Čo konkrétne máš na mysli?“

„Uvediem ti príklad. Aloha Mare vyhovie prosbe sympatickej, no sotva dospelej zamestnankyne a za minimálnu mzdu prijme do kuchyne jej starého otca. Obaja sú prisťahovalci. Na scéne sa zjaví uhundraný signor Mussolini a rasistickými poznámkami bezdôvodne raní tak čašníčku, ako i jej dedka, ktorý v reštaurácii, kde idú na odbyt predovšetkým plody mora, zaujíma podradnejšie miesto pekára sfincione pizze. A keď mu vzápätí prichádza tvoja Neila osobne poďakovať, jedným jednoduchým podaním rúk dokážeš vo filme vybudovať emocionálne silnú scénu. Facka poctivému chefovi, naznačenie jeho neprijatia do komunity domácich Savocy, a vzápätí ocenenie jeho práce mladou dvojicou cudzincov. Ak ma pamäť neklame, práve emócie sú to, s čím máš v scenári problém. Tak sa ich pokús v Neile vyloviť. Na základe nich by jej Jimmy mohol pomôcť siahnuť si do duše, vyloviť spomienky spred vyše desaťročia a zistiť, čo presne sa stalo s jej schopnosťou cítiť.“

„To neznie zle,“ súhlasila. „Zrejme niečo podobné režisér naozaj hľadá.“

„Keď sa ti v príbehu podarí vybudovať istý druh emócie, dokážeš ho neskôr konfrontovať s ďalšími skutočnosťami či fikciami. Na základe nich sa tvoja Neila dokáže ešte hlbšie spoznať. V deji sa napríklad opäť môže vyskytnúť postava nášho pána Mussoliniho a objasnia sa príčiny jeho nevrlosti voči černochoom; nech je to trebárs majiteľ skromného obchodíka so suvenírmi, ktorý mu vyrabujú neprispôsobiví imigranti. Ja som síce zarytý kozmopolita a neznášam využívanie tejto citlivej, spoločnosť polarizujúcej témy; zároveň si však myslím, že porovnanie dvoch Neilíných pohľadov na signora Mussoliniho – jedného zaujatého, druhého objektívnejšieho – by mohlo viesť k jej sebareflexii a prinútiť ju s odstupom času neutrálne hodnotiť i kľúčové obdobie jej vlastného života a pochopiť pravdu jej detstva.“

„Pravdu jej detstva,“ zopakovala zamyslene. „Čiže podľa teba je pre Neilu dôležité zvládnuť akceptáciu viacerých možných výkladov naoko tej istej pravdy?“

„Presne tak. A netýka sa to len tvojho scenára. Film, ba dokonca umenie ako také by sa malo prinavrátiť do čias, kedy sa využívalo ako nástroj kladenia otázok, a nie ako mechanizmus poskytovania pohodlných odpovedí. To je môj názor. Som stará škola. Terry Gilliam v jednom interview porovnával Kubrickovu Vesmírnu odyseu so Schindlerovým zoznamom od Spielberga. V oboch prípadoch šlo o svetoznáme filmy. Ale zatiaľ čo záver Odysey mnohokrástou výkladu zanecháva diváka v pochybách, Schindlerov zoznam poskytuje síce majstrovskú, no predsa pomerne priamočiaru odpoveď na otázku hororu holokaustu.“

„Lenže na túto otázku sa vari ani inak odpovedať nedá – a to konštatujem ako Berlínčanka, hoci nie rodená. Nemci berú túto čiernu kapitolu svojich dejín veľmi citlivo.“

„Prirodzene, žiaden inteligentný človek nespochybňuje holokaust. Je to večná téma, ktorú v podstate stačí len detailne opísať, a dostaví sa uspokojivý výsledok v podobe posolstva odsudzujúceho totalitný teror. To sa však nedá tvrdiť o príbehu tvojej Neily, ktorému podobných sa odohrali možno tisíce. Nie, netvrdím, že tvoja téma nie je originálna alebo že by si nedokázala detailne zachytiť zmýšľanie výnimočného dievčaťa, ktorému sa v puberte láme budúca kariéra. Podľa môjho názoru však stojí za pokus vnieť do tvojho scenára prvky neurčitosti, klásť otázky, spochybňovať zaužívané pravdy a prinútiť diváka myslieť.“

„Jimmy... Má to byť autobiografická snímka. Musím vykresliť Neilu čo najhodnovernejšie, nemám priestor na hry s divákom. Som len amatér, môžem považovať za úspech, že si vôbec voľakto všimol môj scenár.“

„To, pravda, neznamena, že film podľa tvojho scenára musí byť nástrojom pre priamočiare pobavenie stredoškólkov. Zaujmi formou. Rozprávanie svojej štrnásťročnej Neily môžeš zapuzdriť do série dialógov, ktoré povedieš s Jimmym na dovolenke v Savoce. Ak spolu budeme tráviť čas dostatočne umne, diváka môžeme dostať do pomykova nad tým, či sa skutočne stalo to, o čom sa rozprávame, alebo či je to len súčasťou našej hry. Okrem toho sa ti bude ľahšie vyjavovať ten druh spomienok, pre ktorý sa mnoho nádejných spisovateľov či scenáristov nikdy neodhodlá napísať autobiografiu. Technika takéhoto zahmlievania strachu z vlastných emócií funguje. Ja to robím neustále.“

„Nehovor...“

„Například tam v reštaurácii – myslíš, že takto otvorene sa niekto ako ja dokáže správať bežne? Ani zďaleka nie; na to som priveľký skeptik a nihilista. Ale vedel som, že pre postavu tvojej Neily by sa nežná scéna s dedkom černošskej čašníčky mohla javiť ako prospešná, a tak som tomu ako tvoj Jimmy patrične prispôbil správanie. Ako tvoj Jimmy všetko len zaobalujem do pompéznych slov a snažím sa pôsobiť inšpiratívne; v skutočnosti mám však vcelku zisťné ciele. Napríklad chytiť ťa za zadok. Tak, aby si si nielenže nebola istá, či to bol Jimmy z tvojho scenára, alebo ja sám, ale aby si dokonca zapochybovala, že sa to naozaj stalo.“

S týmito slovami James skutočne ťapol Neilu po zadku. Očakával za to facu, alebo prinajmenej podráždenú reakciu. Ona ho však len pokojne chytila za ruku, prekliesnila si s ním prsty a s úsmevom odvetila: „Vo väčšine situácií podobných tejto našej by sa muž pokúšal vykresľovať samého seba pred ženou v čo najlepšom svetle a tým či onakým spôsobom dobýjať jej srdce. Jimmy v mojom scenári sa však z doposiaľ neznámeho dôvodu snaží pozbaviť svojej neodškriepiteľnej nehy a vnímavosti, pre ktorú by sa mu moja Neila bola schopná vrhnúť k nohám, a namiesto toho sa správa povrchno ako pudmi zviazaný tínedžer. Divák ostane na pochybách o tom, či sa takto s Neilou zahráva, či ju pred niečím chráni, alebo sa ju takto systematicky snaží dostať do postele.“

„To by mohlo fungovať,“ pritakal James. „Absencia istôt je v umení viac ako žiadaná. Som smädný.“

„Aj ja.“

„Máš sexy zadok.“

„Viem.“

„Chytím ťa zaň.“

„Viem.“

„Chcem ťa dostať do postele.“

„Viem.“

„Podme na pláž. Čoskoro tam nebude živej duše.“

„Podme na pláž.“

S nastávajúcim súmrakom – a s ním spojeným ochladením – sa z juhovýchodnej pláže vytrácali poslední návštevníci. James uzrel obdialeč, takmer pri hladine mora, vytŕčať z piesku veličinný hladký balvan, ktorý bol skvelou voľbou pre bariéru, vizuálne oddeľujúcu sympatický pár od zrakov chodcov frekventovanej ulice. Sadol si do piesku a oprel sa o rovnú stenu skaly. Neila sa usadila medzi jeho rozkročené nohy, pohodlne sa mu oprela o hrud' a posmelila ho, nech ju zahreje objatím okolo pása. Nato vytiahla z batoha v papierovom vrecku zabalenú fľašu domácej grappy a obaja si z nej výdatne upili.

„Nad čím premýšľaš?“ opýtala sa, keď medzi nimi na dlhšiu chvíľu zavládlo ticho.

„Nad tým, ako pekne ti voňajú vlasy,“ odvetil a neoholeným lícom jej pohladil temeno hlavy. „Cítiť z nich prirodzený odor dievčerstva, nepoškvrnený šampónmi ani žiadnou inou chémiou. Vďaka takejto detsky čistej aróme sa javíš byť ešte mladšou, aká v skutočnosti si.“

Neila sa pousmiala a mimovoľne si prehliadla nechty Jamesových prstov, dotýkajúcich sa jej poniže pevných prs. „Vieš o tom, že sa neuveriteľne podobáš na Caseyho Afflecka?“ vyhlásila odrazu.

„Už mi to zapár ľudí povedalo,“ stroho zhodnotil James.

„Keď si si ma tam v reštaurácii prehliadal ako detektív, tvoj pohľad bol priam identický so skúmavým výrazom Caseyho z filmu Gone Baby Gone. A ja som ako pojašená tínedžerka bývala do Caseyho po uši zaľúbená. Preto pri večeri ten rumenec,“ riekla a s hraným podráždením ho dlaňou plesla po kolene. „Ja sa bežne nečervenám. Ale ty si mi pohľadom vyzliekal dušu.“

„Možno som tak pôsobil, lebo som ti podvedome, i keď nevdojak, vyzliekal nielen dušu. Taktiež mi pripomínaš jednu celebritu; ba dokonca by sa dalo tvrdiť, že si jej dvojníčka, nebyť vášho pätnásťročného vekového odstupe.“

„Naozaj? A kto je to?“

„Jedna menej známa herečka z deväťdesiatych rokov. Moja platonická láska Jenteal. Nebudeš ju poznať.“

„Hm... Meno mi veru nič nehovorí. V akých filmoch hrala?“

James na okamih zalovil v pamäti a trochu rozpačito odvetil: „No... Napríklad v Riding Lessons, Naked Truth, Erotic Visions...“

Neila sa zo srdca zasmiala. „Už mi je to jasné,“ zhodnotila a upila si z fľaše. „Ach, Jimmy... Si si vedomý, že prirovnanie k pornohviezde

môžu jedny ženy brať ako originálny a milý kompliment, zatiaľ čo iné za urážku?“

„Ty sa neurážaš. Nemáš to v náture.“

Zamyslela sa. Opäť raz presne trafil jednu z črt jej povahy. Dokázala sa nahnevať; to je predsa prirodzenou vlastnosťou každého atléta. Nikdy sa však neurážala, ba naopak: urážlivými ľuďmi nadmieru pohrdala.

„A čo tvoje neplatonické lásky?“ opýtala sa s neskrývaným záujmom.

James jej začal jemne prechádzať prstami vo vlasoch a s hlbokým povzdychom odvetil: „Neviem, či sú informácie tohto typu relevantné pre tvoj scenár.“

„Veruže sú. Neilu zaujíma, či v nej jej čerstvá nová známosť vidí len časné rozptýlenie zo stereotypu, zakázané – hoci možno o to sladšie – ovocie alebo novú príležitosť na vzťah.“

„Ale ja ťa predsa chcem len pretiahnuť, nič viac,“ vyhybal sa James odповedi.

„Somár,“ opäť ho plesla po kolene. „V klamstvách si uveriteľný asi ako Schwarzenegger, ktorému by zverili Costnerovu rolu v Tanci s vlkmi. No tak, predo mnou nemusíš nič skrývať... Máš niekoho?“

„Som single.“

Neila čakala, že jej spoločník rozvinie repliku. Keď dlhšie mlčal, neprestávala sa okľukou vyzvedať: „Chlapec s tvojou charizmou však nemohol byť single odjakživa.“

„A prečo? Je vari vzťah nevyhnutnou požiadavkou dospelého života alebo nejakým posvätným predpisom, bez ktorého nemožno jestvovať?“

„Nemudruj dookola. Rozpovedz mi o svojich bývalých.“

„Nerád omáľam túto tému.“

„Koľko ich bolo? Päť? Desať?“

„Záleží na tom, čo sa chápe pod spojením *ich bolo*.“

„Vyhybaš sa vzťahu? Žiješ promiskuitne?“

„Každý z nás žije promiskuitne. Ak aj nie navonok, v srdci bezpochyby.“

„No tak... Koľko si ich mal v posteli?“

„Tolko, aby sa v tvojom scenári Neila zaujímala o Jimmyho. Ak jej imponujú sexuálni predátori, potom mal Jimmy dvadsaťtisíc žien ako Wilt Chamberlain. Ak preferuje neskúsených tínedžerov, potom

je Jimmy ešte stále panicom. Alebo ak Neilu priľahujú skôr dievčatá, môžeš spraviť z Jimmyho gaya. Bože môj, máš toľko možností na zaujímavý scenár...”

Neila si povzdychla a rezignovane pokrútila hlavou; avšak akoby v tomto povzdychu s Jamesom sčasti súhlasila. S čím konkrétne, to James netušil. „Neila nechce Wilta Chamberlaina,“ vyhlásila. „Bála by sa jeho obrovitosti a sily; veď ten chlap na benchpress vytlačil 600 libier a hádam ani samotný Shaq O’Neal by si proti nemu na palubovke nepradol. Neila taktiež neverí v Jimmyho panictvo. To by bol pri jeho atraktívnom vzhľade skrátka nezmysel. Nechcem mať v príbehu nezmysly. A ak by bol Jimmy gay, ako divákovi zdôvodním, že ma práve teraz čosi príjemne tlačí poniže chrbta?“

James jej dlaňami sklzol z pliec pod biely basketbalový dres a začal jej pohľadzať prsia. Neprekážalo jej to, práve naopak. Bol citlivý, a zároveň spontánny. Sebaistý, a pritom opatrný. Mala pocit, že sa poddáva jeho charizme, akou v päťdesiatych rokoch pôsobil na ženy Marlon Brando. V Jamesovom podaní, pravda, šlo o menej živočíšne, no o to prívetivejšie správanie. Také, aké si Neila priala mať vo svojom filme.

„Poznáš pieseň Henry Lee od Nicka Cavea?“ opýtala sa. „Má zaujímavý klip.“

„Bozkáva sa v ňom s PJ Harvey skrze spev. Vskutku pekný klip.“

„I my sa spolu teraz bozkávame. Skrze slová a myšlienky. Neila má na tento druh vyjadrovania náklonnosti veľkú slabosť. Ďakujem ti, že si jej dal možnosť precítiť ho; určite ho zapracujem do scenára.“

„To ja by som mal byť ten, komu prislúcha poďakovať sa, lebo to, čo sa práve odohráva medzi Neilou a Jimmym, je naozaj milou hrou. Ale neodpovedal som ti na otázku. Áno, mal som v živote jednu lásku.“

Neila sa obrátila do tureckého sedu a v bystrom výraze sa s Jamesom spojila pohľadom. „Kto dal komu kopačky?“

Mladík sa pousmial, ale s akýmsi melancholickým podtónom. „Kopačky,“ zopakoval zadumane a prerušil očný kontakt. „Áno, i takto by sa to s dostatočnou mierou alegórie dalo označiť... Dala ich ona mne. Koncom minulého roka.“

„Nebol si jej súdený?“

„Povedzme,“ povzdychol si, „že môj stav by bol prekážkou nášho spoločného života.“

„Tvoj stav?“

„Myslel som – moja osoba,“ rýchlo sa poopravil James, ale vcelku nepodarene; Neila si to nemohla nevšimnúť. „Ako zrelí, dospelí ľudia sme zhodnotili, že by nám to neklapalo.“

Neila chápano prikývla. „Ja by som ti kopačky nedala, Jimmy,“ vyhlásila a zamyslene ho pohladila po lýtku.

Mladík ostal týmito slovami ohúrený. Samozrejme si uvedomoval, ako naivne, detsky znejú; zároveň však nesmierne oceňoval presvedčenie, ktoré z nich sálalo. „Presne tento druh vety by sa hodil do tvojho filmu, cara mia. Čo keby sa v ňom Neila a Jimmy spontánne rozhodli, že práve táto ich romanca je len začiatkom dlhého a šťastného vzťahu? Čo keby Jimmy požiadal Neilu o ruku už tu, počas krátkej dovolenky v Savoce? Ako Michael Corleone Apolloniou počas svojho sicílskeho exilu...“

Neila sa pousmiala, vyzula si šľapky, vystrela nohy a oprela si ich o Jamesove stehná. „To by bol ale gýčový scenár, nemyslíš?“

„Bol by, pravdaže by bol,“ odvetil a začal jej masírovať chodidlá. „Len som ťa skúšal.“

„Neila potrebuje pozadie, ktoré by jej bránilo vrhnúť sa do takejto spontánnej vízie života s Jimmym. Potrebuje ťažkú, neprekonateľnú prekážku. Ako v Madisonských mostoch Meryl Streep v role Francescy Johnson.“

„To znie rozumne.“

„Jimmy,“ povedala zlatovláska a s istým druhom ľútosti mu pohliadla do očí. „Neila je už dlhšiu dobu zasnúbená s Markom. Je to o dvadsaťdva rokov starší režisér, etablovaný člen Stargate Studios, s ktorým udržiava harmonický vzťah a ktorý aj koordinuje jej vlastný film.“

Chlapec na chvíľu prestal masírovať prsty dievčininých nôh. Táto informácia ho zaskočila. Potom však akoby mu spadol kameň zo srdca; akoby sa razom zbavil celého toho strachu, ktorý až doposiaľ k dievčaťu prechovával. Zasnúbená. Finis fabulae. Nehrozí, že by medzi nimi mohlo vzniknúť nebezpečne blízke puto. Tento krásny plavovlasý Michael Jordan v ženskom tele si chce pravdepodobne trochu zašpásovať s vekovým rovesníkom, vypadnúť zo stereotypu, prežiť nový druh emocionálneho či erotického zážitku, a napokon sa vrátiť do starých koľají. Neila v Jamesových očiach trochu poklesla a podvedome si ju zaradil do kategórie kariéristiek a zlatokopiek;

nevedel si totiž vysvetliť, pre čo iné od kariéry by sa takáto krásna mladá žena dala dohromady s výrazne starším chlapom, a už ju prestal vnímať ako čistého, nepoškvrneného anjela.

„To znie sľubne,“ vyhlásil a hladil dievča ďalej. „Neila si v Savoce trochu vetrá hlavu a zvažuje podvieť svojho snúbenca, čo jej zamestná myseľ skúmaním samej seba, možno pochybami, možno výčitkami...“

„Neboli by to výčitky, Jimmy,“ riekla dievčina presvedčene. Cítila, že sa jej zoviera hrdlo melanchóliou, preto si poriadne upila z fľaše, aby si to mladík nevšimol. „Tak, ako sa v mojom scenári Jimmy zdráha zviazať Neilu, i Neila sa z akéhosi zvláštneho osobného dôvodu bojí vyspať sa s Jimmym.“

„Nie sú v tom teda výčitky,“ zopakoval. „Áno, bojí sa. Ale chcela by to? Chcela by podvieť Marka? Chcela by popustiť uzdu erotickým fantáziám a užiť si s vekovým rovesníkom?“

Neila si prikľakla k mladíkovi, predlaktiami sa mu oprela o plecia a naklonila sa mu k perám, akoby ho chcela pobožkať. „Chcela by chcieť to,“ šepla potichu a James cítil sladkú vôňu jej grappového dychu. „Tak je to. Chcela by chcieť to. Nie všetko je také priamočiare, ako sa zdá byť na prvý pohľad, Jimmy. A už vôbec nie podvádžanie partnera. Len si spomeň na Madisonské mosty. Láska má totiž mnoho tvári. Pomôž Neile, Jimmy. Pomôž jej spoznať tú pravú tvár. Opi ju. Otup jej zmysly, zbav ju zábran, pomôž jej zabudnúť. Prosím...“

Mladík celkom nerozumel, kam dievčina smeruje, ale z jej slov mu bolo nad slnko jasnejšie, že nepatrí k typickým záletným slečnám. Čím presne trpí? Čo jej chýba? Čo ju trápi? Neobšťastňuje ju azda jej partner? Alebo je v tom ešte čosi ďalšie? Na čo si praje zabudnúť?

Privinul si ju k sebe a oprel si jej hlavu o hrudník. „Vieš dobre, že keby Jimmy zviazol Neilu, bol by to príliš plytký scenár,“ namietol. „To nech robia iné dovolenkujúce páry. Tvojho filmu, cara mia, to nie je hodné.“

Chytila ho za ľavú ruku, prepletúc si s ním prsty, pričom jej akoby náhodou na um prišiel text slávnej piesne od Queenu. „Touch my tears with your lips...“ zaspievala potíšku.

James ju pravicou poískal vo vlasoch a pridala sa: „Touch my world with your fingertips...“

Ostali na dlhšiu chvíľu v mŕkavom objatí. Neile veľmi zaimponoval chlapcov nežný hlas; mala pocit, akoby ho už dakde počula, dokonca

veľakrát. A hoci si ho nevedela hned' zaradiť, ostala presvedčená, že je to hlas veľkej rockovej hviezdy.

„Who wants to live forever?“ zamyslel sa James spolu s Freddieom Mercuryom a opäť ho premkli predošlé skľučujúce pocity, ktoré mu bránili otvoriť si srdce pred blízkou osobou. Vtom sa však po dlhšej dobe znova prudko rozkašľal, a tým donútil Neilu odtiahnuť sa od neho.

„Si v poriadku?“ opýtala sa s istou bázňou v hlase.

Keď ho kašeľ prešiel, súhlasne prikývovl: „Mám len nejakú alergiu. Nevieam na čo – ale rozhodne nie na teba. Ty si môj liek. Stmieva sa. Mali by sme ísť. Poď, odprevaďám ťa k hotelu.“

Na obojstranné veľké prekvapenie a potešenie zistili, že obaja sú ubytovaní v Borgo San Rocco. Objednali si taxík a o necelú hodinu sa James s prianím sladkých snov a tešením sa na zajtrajšok rozlúčil so svojou krásnou novou známosťou pred jej izbou číslo 23. Potom sa sám odobral prežiť, prebdiť alebo pretrpieť noc – sám nevedel, ktoré z týchto označení by bolo najvýtížnejšie – na vlastnú izbu číslo 27, pričom ostal v nemom počudovaní nad úžasou symbolikou týchto dvoch čísel. Kontext toho Neilinho bol v príbehu zrejmý hned'. Avšak ponurý zmysel čísla jeho izby, ten sa odhalil až počas nadchádzajúceho víkendu.

Bolo desať hodín večer.